

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Сизоненко Н.В., Куценко Н.П., Андрейко С.С.

Українська медична стоматологічна академія

Розглянуто основні етапи процесу формування і розвитку пізнавального інтересу, розкрито особливості методів і прийомів стимулювання пізнавального інтересу студентів при викладанні хімічних дисциплін у медичному коледжі.

Ключові слова: пізнавальний інтерес, пізнавальна активність, проблемна ситуація, інформаційно-комунікаційні технології.

The article deals with the main stages of the process of formation and development of conscious interest, features and methods of stimulation of cognitive interest at the teaching of Chemical disciplines in the medical college are highlighted.

Keywords: cognitive interest, cognitive activity, problematic situation, information and communication technologies.

На сучасному етапі професійної медичної освіти збільшуються обсяг і складність навчальних програм, прискорюються темпи навчання, змінюються освітні технології. Тому важливо застосовувати такі форми і методи, які б забезпечували пізнавальний інтерес студентів, їхню пізнавальну активність, давали можливість підвищувати рівень знань і вмінь, сприяли самостійності в засвоєнні знань.

Поняття «інтерес» характеризується такими основними ознаками [3]: свідоме ставлення до пізнавальної діяльності; вибірковість, тобто вміння вибирати найбільш цінний матеріал; активне ставлення до пізнавальної діяльності; уміння цілісно сприймати навчальний матеріал.

Основні етапи процесу формування інтересу студентів до навчання такі:

- створення специфічних умов, що сприяють появі особистих потреб у знаннях;
- виникнення позитивного ставлення до навчання;
- організація пізнавальної діяльності студентів, яка завдяки певним формам і засобам стимулює розвиток інтересу.

Розрізняють чотири етапи розвитку інтересу: зацікавленість, допитливість, заглибленість і спрямованість. Перший етап характеризується ситуативним інтересом, другий - прагненням розширити свої знання, бажанням самостійно розв'язувати проблеми. На третьому етапі інтерес стає глибоким, стійким та індивідуально значущим. Студент уже усвідомлює наявність у себе такого інтересу і виявляє відповідну пізнавальну активність. Четвертий етап характеризується свідомим прагненням студентів до глибокого і міцного засвоєння знань, опанування теоретичних засад науки і застосування їх на практиці

Для досягнення стійкого інтересу студентів необхідні належне науково-методичне забезпечення навчального процесу, матеріально-технічне оснащення, упровадження інформаційно-комунікаційних технологій навчання; правильний і творчий підбір методів навчання, активізація міжпредметних

зв'язків.

У своїй педагогічній діяльності з метою формування пізнавального інтересу студентів при викладанні хімічних дисциплін ми використовуємо сучасні форми, методи, прийоми, які допомагають підготувати медичного фахівця. Викладання хімічних дисциплін відбувається через систему лекцій і лабораторно-практичних занять.

Саме лекція є швидким засобом передачі великого обсягу навчальної інформації широкій аудиторії протягом короткого часу. Тому дуже важливий глибоко продуманий відбір матеріалу для лекцій із метою показу багатства, яке міститься в наукових знаннях. Зміст лекції має бути цікавим, інтригувати аудиторію фактами, досягненнями вітчизняної та зарубіжної науки, статистичними даними. Особливо це стосується вступної лекції. Необхідно використати такий варіант викладу, який викликає в студентів почуття захоплення і здивування можливостями науки, ученими, які відкривають її закони, викликає активне бажання пізнавати нове.

Так, на перших лекціях із дисциплін «Неорганічна хімія», «Аналітична хімія», «Органічна хімія» звертаємо увагу студентів на цікаві факти з історії цих наук, відкриття фундаментальних законів та ін.

Велике значення для формування пізнавального інтересу студентів має методика викладання матеріалу. Студенти активно працюють на лекції, краще засвоюють матеріал, якщо викладач висуває якусь проблему, наводить приклади з життя, звертається до студентів із запитаннями, на які вони мають знайти відповідь. Вирішення питання створює можливість уточнити, скорегувати і закріпити знання. Це сприяє зміцненню зворотного зв'язку студент - викладач, унаслідок чого викладач може скласти загальне уявлення про рівень засвоєння нового матеріалу.

Сучасна лекція - це не монолог, а діалог, обговорення проблеми, бесіда, що супроводжується візуальними технологіями. Використання засобів мультимедіа допомагає внести ефект наочності в лекційні заняття, проілюструвати матеріал лекції, зробити її інформаційно насиченішою і динамічною.

Мультимедійні технології дають змогу проникнути в мікросвіт, зрозуміти механізм явища, виконати віртуальний експеримент [2]. Хімія - досить складна наука, їй властива значна абстрактність, тому вимагає використання наочності, демонстраційного матеріалу. Наочне представлення інформації у вигляді фотографій, малюнків, графіків має не тільки доповнювати словесну інформацію, а і самим їм бути носіями змістовної інформації. Схеми і таблиці дозволяють перекодувати текстову інформацію в графічну, систематизувати і конкретизувати матеріал. Анімація моделює процеси, які неможливо побачити. Рух окремих частин слайда привертає і загострює увагу студентів. Демонстрація відеофрагментів сприяє поглибленню розуміння і запам'ятовування процесів, які демонструються на екрані. Усе це допомагає урізноманітнити лекцію і зацікавити слухачів.

На лабораторно-практичних заняттях намагаємося формувати в студентів здатність творчо мислити, уміння порівнювати й аналізувати факти,

аргументувати власну точку зору, правильно застосовувати інформацію. Проведення лабораторних робіт допомагає засвоїти закони і теоретичні положення з хімії: ознайомлює з властивостями найважливіших речовин, способами їх добування, формує навички проведення найпростіших хімічних експериментів. Проблемні питання під час хімічного досліду змушують студентів будувати гіпотези, спираючись на наявні знання, прогнозувати властивості речовини, робити висновки,

Важливу роль у формуванні пізнавального інтересу студентів відіграють інформаційно-комунікаційні технології. Вони дають змогу формувати в студента вміння і навички роботи з інформацією, розвивати пізнавальну активність, формувати дослідницькі вміння, розвивати комунікативні здібності та самостійність [1].

Викладач має організувати і спрямовувати діяльність студентів, активізувати і заохотити їх, створювати нові та цікаві ситуації, що забезпечують сприятливі умови розвитку інтересу. Пропонуємо студентам створити мультимедійну презентацію на певну тему. При цьому враховуємо індивідуальні інтереси і можливості кожного. Студент має змогу самостійно вибрати форму подання матеріалу, спосіб і послідовність його викладу, компоновання і дизайн слайдів. Аби зробити матеріал найбільш видовищним, він може використати всі доступні засоби мультимедіа: ілюстрації, анімації й відеофрагменти, гіперпосилання, звуковий супровід та ін. Така робота не тільки спонукає студента до глибокого вивчення теми курсу, а й заохочує його до творчої праці.

Під час лекцій і практичних занять створюємо міжпредметні зв'язки з науково-природничими та професійними дисциплінами. Адже жодна навчальна дисципліна сама по собі у відриві від інших наук неспроможна сформувати компетентного майбутнього фахівця. Міждисциплінарна інтеграція дозволяє вивчити логічні зв'язки між різними дисциплінами й об'єднати їх у єдину систему, що забезпечує можливість розкрити одні й ті ж поняття повніше, закріплюючи знання і вміння їх використовувати.

Невід'ємною складовою частиною навчального процесу є контроль знань студентів, який має не тільки забезпечити об'єктивну оцінку знань кожного студента, а і заохочувати студентів до навчання. У викладанні хімічних дисциплін використовуємо різні види контролю знань; усне опитування, розв'язування розрахункових і ситуаційних задач, тестовий контроль за індивідуальними картками, контроль виконання дослідів, опанування практичних навичок.

Усі ці форми, методи і прийоми навчання допомагають формувати й активізувати пізнавальну діяльність студентів, сприяють підвищенню рівня їхньої самостійності, бо, як зазначав В.О. Сухомлинський, «пізнання саме по собі є дивовижним, чудовим процесом, що пробуджує живий і незгасний інтерес» [4]. Адже нині завдання полягає не тільки в тому, щоб дати майбутньому спеціалісту знання, а й у тому, щоб сформувати потребу в них, виховати прагнення до їх постійного оновлення і самовдосконалення.

Список використаної літератури

1. Буйницька О.П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання, навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 240 с
2. Мукомел С. А Використання мультимедійних технологій у вищій школі / С. А. Мукомел, А. П. Чабан // Вісник Черкаського університету. - 2009. - № 144.-С. 106-109.
3. Подоляк Л Г. Психологія вищої школи; навчальний посібник / Л.Г. Подоляк. - К : Філ-студія, 2006 - 320 с.
4. Сухомлинский В.О. Сто порад учителю ІВ О. Сухомлинский - К.: Рад. шк., 1988,- 304 с.